

Yttrande, granskning av föreningsbidrag år 2025

Sammanfattning

Regionstyrelsen har tagit del av rubricerad revisionsrapport och lämnar sina synpunkter nedan. Synpunkterna följer de rubriker som används i revisionsrapporten.

Styrelsen delar flera av revisorernas synpunkter i revisionsrapporten. Styrelsen bedömer samtidigt att det finns behov av att upprätthålla en ändamålsenlig avvägning mellan en kontrollnivå som kan anses rimlig och en administrativt hanterbar process inom ramen för befintliga personalresurser.

Länets ideella föreningar bidrar till att stärka folkhälsa, demokratiska värderingar, delaktighet och ett rikt kulturliv. Västerbotten har många föreningar som har stor betydelse för länets invånare. I föreningslivet skapas meningsfullhet, gemenskap och sammanhang, samtidigt som engagemang och initiativ tas tillvara. Regionen värnar denna kraft genom en bidragshantering där kontroll och tillit balanseras på ett tryggt och förtroendefullt sätt. Föreningarna ska kunna känna trygghet i att regionen hanterar bidrag korrekt och med fokus på nytta och mening, och regionen ska i sin tur ha förvisning om att beviljade medel används i enlighet med uppställda villkor. *Webbsida med information om bidrag kommer att förtydligas med information riktad till länets kvinnojourer.*

Avsaknad av riskanalys

Revisionsrapporten, tillsammans med det interna arbetet med välfärdsbrott som inleddes under 2025, har tydliggjort behovet av en riskanalys avseende folkhälsobidrag. I Regionstyrelsens internkontrollplan för 2025 har utbetalningar till ideella föreningar inte identifierats som en specifik risk. De flesta föreningar är kända och har tidigare genomfört beviljade aktiviteter med gott resultat. Styrelsen avser att riskanalys för bidrag ska integreras i den årliga processen framöver.

Kontroll av skulder

Aktiv kontroll av föreningars skulder hos Kronofogden har hittills inte prioriterats. Föreningarna har däremot behövt intyga att de tagit del av och uppfyller villkoren för att beviljas folkhälsobidrag.

Under 2026 undersöktes möjligheten att få stöd i kontrollen av skulder eller avgifter hos Kronofogden. Eftersom flera nämnder ansvarar för utbetalningar av föreningsstöd är inriktningen att detta ska kunna samordnas.

Styrelsen kommer från 2026 att ta fram en rutin för att i högre grad säkerställa att föreningar som beviljas bidrag inte har skulder eller avgifter hos Kronofogden. Arbetet sker i samverkan med övriga nämnder genom den arbetsgrupp som redan i dag har kontinuerliga avstämningar. Arbetsgruppen deltog under 2025 i workshops med fokus på att förebygga välfärdsbrottslighet kopplad till utbetalning av bidrag.

Utbetalningar och kontroll

Enligt Regionfullmäktiges beslut ska föreningar ha bank- eller plusgirokonto. Vid utbetalning av bidrag har kontroll utförts av personal på Ekonomistaben. Föreningar som tidigare velat använda bankkonto har ombetts styrka vem som är innehavare av kontot. I samband med 2026 års folkhälsobidrag har inga utbetalningar gjorts till annat än bank- eller plusgirokonto.

Kontroll och uppföljning av enskilda ideella föreningar

Det stämmer att styrelsen normalt inte genomför kontroller eller uppföljningar av föreningsbidrag på föreningsnivå, annat än när det bedöms vara särskilt angeläget. I ansökningsblanketten intygar föreningarna att de följer regionens regler samt att regionen vid behov kan begära in handlingar. Hittills har det inte funnits skäl till misstro, och någon utvidgad kontroll har därför inte genomförts.

Under 2026–2027 prövas möjligheterna att få stöd via Kronofogden för kontroll av skulder/avgifter samt att utveckla samverkan mellan berörda verksamheter och Regionstyrelsen.

Revisionsrapporten belyser behovet av fler kontroller. Framöver kommer årliga stickprovskontroller att genomföras gentemot föreningar som söker folkhälsobidrag.

Säkerställ att välfärdsbrottslighet beaktas i styrande dokument och i den interna kontrollen

För att förebygga välfärdsbrottslighet kommer stickprov att genomföras, *vilket innebär att några föreningar får lämna in fler dokument i samband med ansökan och redovisning.*

Information som beviljas inom ramen för verkställighet

Styrelsen har tidigare fått information om bidrag som beviljats med stöd av delegation. Information om bidrag som beviljas inom ramen för verkställighet kommer fortsättningsvis också att delges styrelsen.